

Головний отаман: ПОВЕРНЕННЯ У РІДНЕ МІСТО

Вікторія КОРНЕВА
"Зоря Полтавщини"

ВАЖКО, не так швидко, як би хотілося, але історичне обличчя Полтави поволі змінюється. Виборсується з двоголового імперського полону й згадує свою істинну суть не тільки географічної серцевини, а й певною мірою культурної та патріотичної цитаделі української України.

Поступ є. Про нього може свідчити і гетьман Іван Мазепа у бронзі біля Свято-Успенського собору Православної Церкви України, і обласна премія імені Юрія Горліса-Горського, і назви вулиць на честь героїв українських визвольних змагань усіх часів.

22 травня виповнилася 142-га річниця від дня народження українського державника й військового діяча Симона Петлюри, 25 травня – 95-ті роковини по загибелі патріота від руки кремлівського найманця. Встановлення пам'ятника видатному земляку в Полтаві – не просто давня мрія, а вистраждане прагнення і місцевого осередку Всеукраїнського товариства "Просвіта", й інших свідомих краян. Нині історія боротьби за нього, нарешті, має великі шанси увінчатися успіхом.

ЦЬОГО року, коли на державному рівні продовжує відзначатися 100-ліття Української революції, у Полтаві

фото з Інтернету.

почала нарешті вирішуватися доля майбутнього пам'ятника одному з провідників українських визвольних змагань, Голові Директорії, Головному отаману військ УНР, полтавцю за народженням Симону Васильовичу Петлюрі. Ініціатива не нова. Згадаймо бурхливі події середини 2000-х, коли патріотичній спільноті так і не вдалося переломити спротив своїх опонентів, вірних власному комсомольському минулому й зросійщеному внутрі.

Отож, наразі рідне місто Симона Петлюри не входить до п'ятірки українських міст, де його пошановано в архітектурній формі, як то у Києві,

Вінниці, Рівному, Хмельницькому, Тернополі. У Полтаві з нагоди петлюрівських річниць, державних свят, "Петлюрівських читань", під час екскурсійних турів пам'ять відомого краянина традиційно вшановують покладанням квітів до меморіальної дошки на його честь на старому корпусі Полтавського державного аграрного університету (2006), де колись розміщувалася Полтавська духовна семінарія, у якій навчався майбутній поборник незалежності України. У 2018 році меморіальну дошку встановили також на будинку, що на вулиці Симона Петлюри, 7/22, поруч з місцем, де проживала родина Петлюр.

Безсумнівно, і ці скромні (в порівнянні з нинішніми планами) знаки історичної правди печуть сучасним яничарам. Згадаймо хоча б прикру подію чотирирічної давнини, коли меморіальна дошка на будівлі аграрного вишу була пошкоджена вандалами. Причому під час нічного шабашу вони розбили також кілька дощок загиблим Героям АТО, недовзначно даючи зрозуміти, що скаженіють через відродження зв'язку між поколіннями оборонців української землі.

Нині майбутнє пам'ятника Симону Петлюрі в Полтаві вирішується на Всеукраїнському відкритому архітектурному конкурсі, який оголосила Полтавська облдержадміністрація. Серед організаторів конкурсу – обласні департаменти будівництва, містобудування і архітектури та житлово-комунального господарства; культури і туризму; інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю.

(Закінчення на 3-й стор.) →

Фото з сайту департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю.

Головний отаман: ПОВЕРНЕННЯ У РІДНЕ МІСТО

← (Закінчення. Початок на 1-й стор.). 30 квітня відбулося перше засідання журі. Головою журі обрали заступниці голови ОДА Катерину Рижеченко, заступниками – головного архітектора області Ірину Особік, експерта з меморіалізації, відомого українського художника і дизайнера Ростислава Лужецького, регіонального представника Українського інституту національної пам'яті Олега Пустовгара. На зібранні презентували 11 конкурсних проєктів, які надійшли від учасників і допущені до подальшого творчого змагання. Ознайомитися з кожною пропозицією (за вимогами

конкурсу, окрім скульптури, потрібно спроектувати також громадський простір навколо неї) можна, зокрема, на сайті департаменту культури і туризму ОДА.

Переглядаючи матеріали конкурсантів, нескладно помітити, що спільна риса всіх проєктів – військовий характер образу: Петлюра постає переважно в мундирі чи в шинелі. В одних варіантах – на повен зріст, в інших, як на відомих фото, – сидячи на лаві чи на стільці. Є також проєкт погруддя, інші прочитання. Орієнтовна кошторисна вартість коливається від 626 тисяч гривень до 9 мільйонів гривень.

Замість імен авторів – поки що тільки номери робіт.

Місце для встановлення пам'ятника визначене ще минулого року – поруч із будівлею Обласного центру естетичного виховання учнівської молоді. Неподаляк цієї ділянки колись розташовувалася родинна садиба Петлюра. Автори трьох кращих проєктів отримають премії в розмірі 10, 20, і 40 тисяч гривень.

Як розповіла відповідальний секретар конкурсу Антоніна Ільїна, наразі всі процедури творчого змагання відбуваються у звичайному режимі: "Немає ні якоїсь особливої нервозності, як це часто буває у таких випадках, ні передчуття, що щось піде не так... Конкурс всеукраїнський, тож долучилися учасники і з Черкас, і з Києва. Як знані особистості, так і молоді, що дуже приємно. Хвилюються, телефонують, розпитують. І їм цікаво, і нам цікаво. Роботи достойні. Є з чого вибирати. У скульптурних рішеннях представлений і зовсім молодий Петлюра, і вже в зрілому віці. Цікаві також рішення щодо містобудівної ситуації. Площа перед ОЦЕВУМом має стати значно привабливішою – хтось пропонує зробити це за рахунок зелені, в інших проєктах присутні якісь певні конструкції стилізовані..."

Підтримку організації і проведенню конкурсу надають обласна рада й міська рада, Український інститут на-

ціональної пам'яті, Національна спілка архітекторів України, Національна спілка художників України. Серед відомих митців у складі журі – лауреат Державної премії України в галузі архітектури Сергій Юрченко. Серед істориків – начальник управління УІНП Ярослав Файзулін.

Після першого засідання журі розпочало роботу в дистанційному форматі. Наразі кожен із сімнадцяти членів повинен надати свої зауваження до проєктів. Надалі роздруківку з цими зауваженнями конкурсант матиме змогу отримати на руки, щоб зрозуміти, чому його проєкт не посів перше місце, й врахувати свої помилки при підготовці до участі в подібних конкурсах у майбутньому.

Піком творчого змагання стане 28 травня. Саме цього дня відбудеться друге засідання журі, на якому проведуть голосування, щоб визначити три кращі проєкти (оприлюднити результати мають протягом 10 днів після ухвалення рішення). Засідання пройде в Полтавському краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського. Макети робіт сюди вже доправлені. "Усі проєкти можна побачити в краєзнавчому музеї. Кожен, хто хоче, прийде і ознайомиться. Я залишила книгу відгуків, тож можна записати свої враження, поділитися думкою

про найкращу, на розсуд відвідувача, роботу. Але рішення буде ухвалювати тільки фахове журі. Не передбачаємо брати до уваги будь-які інтернет-голосування, рейтинги від громадськості, якщо такі десь спонтанно й проведуться. Всі пам'ятають, настільки стихійно це було під час конкурсу "Територія Майдану", – розповіла Антоніна Ільїна.

Щодо сумнівів автора цих рядків, чи не стане визначальною для журі орієнтовна кошторисна вартість проєктів, власне чи не "переможе" в конкурсі автор, котрий пропонує прийнятний проєкт за прийнятну ціну, Антоніна Олександрівна відреагувала емоційно й заповнила, що, зважаючи на авторитет членів журі, такий розвиток подій неможливий апіорі.

Втілювати обраний за підсумками конкурсу проєкт у життя згідно із законодавством має замовник. Наразі є сподівання, що, окрім коштів з обласного бюджету, будуть залучені й міські кошти, а можливо, й спонсорські. Але то вже наступний етап. І дай Бог, щоб невдовзі була нагода писати на сторінках "Зорі Полтавщини" й про нього. Бо ж настав уже час довести, що Полтава гідна пам'ятника своєму великому синові.

Вікторія КОРНЕВА.

